

bit ergo jus commune intactum respectu talium conjunctorum, ut in dist. leg. precipimus, C. de appellat. & cap. cum expediar, de elect. lib. 6. & facit text. in authentic. de nupt. §. optimum. Facit ad hanc quæ notat Bald. in leg. pen. C. de legitimo. bare. ad fin. ubi dicit, quod si statutum dicitur, quod foror non succedat fratri, per hoc non videtur dicitur, quod è contra frater non succedat forori: quia dato uno inconvenienti, non debet dari majus, secundum eum, & motus ex hoc dicto Bald. asserit Michael de Cifuent, in d. leg. 9. quod consanguinei Clericorum legitimi, & naturales succedunt filiis Clericorum: & tamen tales filii non possunt succedere cognatis ex parte patris, ex quo similiter, & tu posses dicere, quod cum dist. L. Tauri, solum repellat filium Clerici à successione matris, extendens ad hoc, & amplians L. de Soria, non excluduntur nepotes, & alii posteriores descendentes, qui pro se habent antiquas leges permissivas: & licet forte quis dicat, quod talis filius Clerici, non possit succedere cognatis etiam ex parte matris, per dictam leg. & L. de Soria, fratres tamen, & forores legitimi, & naturales talis Clerici, bene possunt sibi succedere, quæ tamen dicta tam Socii, quam Michaelis non carent scrupulo, propter ea quæ habentur in d. leg. fin. & quia fratres, & ceterique cognati intestatis fratribus, vel cognatis illegitimis eo modo succedunt, quo ipsi illegitimi eidem fratribus, vel cognatis, & agnatis intestato decedentibus succederent, nam hæc successio reciproca est, ut in authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. filium, Angel. de Aret. in tractat. de testam. super verbo: nolens intestatus decedere, colum. 9. & Nicol. de Ubal. in dist. tract. de success. ab intest. 3. part. colum. 3. & 4. dicas ergo, quod dist. L. Tauri tantum ampliat dispositionem legis de Soria, respectu successione matris, à qua filium Clerici vult excludi: non verò excludit filium Clerici à successione cæterorum consanguineorum, ex parte matris, & cum sit lex correctoria. ut dixi in dist. leg. 4. tit. 21. 4. partit. debet intelligi, & limitari tantum in casu, in quo loquitur. Et sic succedat filius Clerici consanguineis ex parte matris: & versa vice succedent ei tales consanguinei, pro quo satis bene confert quod tradit Nicol. de Ubal. ubi supra, dum concludit, quod transversales per lineam maternam, adulterini, vel incestuosi filii, seu nati ex alio damnato coitu cum habeant inter se jus cognationis, & proximitatis, licet non jus agnationis: succedent talibus cognatis spuris, neque reperitur iure castrum, quod tales excludantur: & cum mater solum excludatur propter suum delictum à successione filii spurii, & propter idem delictum filius à successione matris, ut probatur in dist. §. filium, ibi. Sed sit suppletum hoc parentum ut agnoscant: quia neque quicquam peccatorum concupiscentiæ eorum habebunt filii: non est ergo conveniens, quod frater, vel alius transversalis, qui sine aliqua culpa fuit, excludatur à successione dicti spurii, vel ipse filius à successione transversalis sui per regul. non debet quis sine culpa, de regul. jur. & hanc partem asserit tenuisse Joan. Petrucii præceptorem suum, in leg. fin. ff. de in jus vocand. & etiam voluisse Din. dictum tamen Michaelis cum loquitur de consanguineis Clericis non potest stare per supradicta, cum lex de Soria repellat ad eorum successione filium Clerici, & versa vice ipsi videntur ab eius successione exclusi.

(6) Religiosa. Ut in L. si quis non dicat rapere, C. de

bit ergo jus commune intactum respectu talium conjunctorum, ut in dist. leg. precipimus, C. de appellat. & cap. cum expediar, de elect. lib. 6. & facit text. in authentic. de nupt. §. optimum. Facit ad hanc quæ notat Bald. in leg. pen. C. de legitimo. bare. ad fin. ubi dicit, quod si statutum dicitur, quod foror non succedat fratri, per hoc non videtur dicitur, quod è contra frater non succedat forori: quia dato uno inconvenienti, non debet dari majus, secundum eum, & motus ex hoc dicto Bald. asserit Michael de Cifuent, in d. leg. 9. quod consanguinei Clericorum legitimi, & naturales succedunt filiis Clericorum: & tamen tales filii non possunt succedere cognatis ex parte patris, ex quo similiter, & tu posses dicere, quod cum dist. L. Tauri, solum repellat filium Clerici à successione matris, extendens ad hoc, & amplians L. de Soria, non excluduntur nepotes, & alii posteriores descendentes, qui pro se habent antiquas leges permissivas: & licet forte quis dicat, quod talis filius Clerici, non possit succedere cognatis etiam ex parte matris, per dictam leg. & L. de Soria, fratres tamen, & forores legitimi, & naturales talis Clerici, bene possunt sibi succedere, quæ tamen dicta tam Socii, quam Michaelis non carent scrupulo, propter ea quæ habentur in d. leg. fin. & quia fratres, & ceterique cognati intestatis fratribus, vel cognatis illegitimis eo modo succedunt, quo ipsi illegitimi eidem fratribus, vel cognatis, & agnatis intestato decedentibus succederent, nam hæc successio reciproca est, ut in authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. filium, Angel. de Aret. in tractat. de testam. super verbo: nolens intestatus decedere, colum. 9. & Nicol. de Ubal. in dist. tract. de success. ab intest. 3. part. colum. 3. & 4. dicas ergo, quod dist. L. Tauri tantum ampliat dispositionem legis de Soria, respectu successione matris, à qua filium Clerici vult excludi: non verò excludit filium Clerici à successione cæterorum consanguineorum, ex parte matris, & cum sit lex correctoria. ut dixi in dist. leg. 4. tit. 21. 4. partit. debet intelligi, & limitari tantum in casu, in quo loquitur. Et sic succedat filius Clerici consanguineis ex parte matris: & versa vice succedent ei tales consanguinei, pro quo satis bene confert quod tradit Nicol. de Ubal. ubi supra, dum concludit, quod transversales per lineam maternam, adulterini, vel incestuosi filii, seu nati ex alio damnato coitu cum habeant inter se jus cognationis, & proximitatis, licet non jus agnationis: succedent talibus cognatis spuris, neque reperitur iure castrum, quod tales excludantur: & cum mater solum excludatur propter suum delictum à successione filii spurii, & propter idem delictum filius à successione matris, ut probatur in dist. §. filium, ibi. Sed sit suppletum hoc parentum ut agnoscant: quia neque quicquam peccatorum concupiscentiæ eorum habebunt filii: non est ergo conveniens, quod frater, vel alius transversalis, qui sine aliqua culpa fuit, excludatur à successione dicti spurii, vel ipse filius à successione transversalis sui per regul. non debet quis sine culpa, de regul. jur. & hanc partem asserit tenuisse Joan. Petrucii præceptorem suum, in leg. fin. ff. de in jus vocand. & etiam voluisse Din. dictum tamen Michaelis cum loquitur de consanguineis Clericis non potest stare per supradicta, cum lex de Soria repellat ad eorum successione filium Clerici, & versa vice ipsi videntur ab eius successione exclusi.

(6) Religiosa. Ut in L. si quis non dicat rapere, C. de

bit ergo jus commune intactum respectu talium conjunctorum, ut in dist. leg. precipimus, C. de appellat. & cap. cum expediar, de elect. lib. 6. & facit text. in authentic. de nupt. §. optimum. Facit ad hanc quæ notat Bald. in leg. pen. C. de legitimo. bare. ad fin. ubi dicit, quod si statutum dicitur, quod foror non succedat fratri, per hoc non videtur dicitur, quod è contra frater non succedat forori: quia dato uno inconvenienti, non debet dari majus, secundum eum, & motus ex hoc dicto Bald. asserit Michael de Cifuent, in d. leg. 9. quod consanguinei Clericorum legitimi, & naturales succedunt filiis Clericorum: & tamen tales filii non possunt succedere cognatis ex parte patris, ex quo similiter, & tu posses dicere, quod cum dist. L. Tauri, solum repellat filium Clerici à successione matris, extendens ad hoc, & amplians L. de Soria, non excluduntur nepotes, & alii posteriores descendentes, qui pro se habent antiquas leges permissivas: & licet forte quis dicat, quod talis filius Clerici, non possit succedere cognatis etiam ex parte matris, per dictam leg. & L. de Soria, fratres tamen, & forores legitimi, & naturales talis Clerici, bene possunt sibi succedere, quæ tamen dicta tam Socii, quam Michaelis non carent scrupulo, propter ea quæ habentur in d. leg. fin. & quia fratres, & ceterique cognati intestatis fratribus, vel cognatis illegitimis eo modo succedunt, quo ipsi illegitimi eidem fratribus, vel cognatis, & agnatis intestato decedentibus succederent, nam hæc successio reciproca est, ut in authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. filium, Angel. de Aret. in tractat. de testam. super verbo: nolens intestatus decedere, colum. 9. & Nicol. de Ubal. in dist. tract. de success. ab intest. 3. part. colum. 3. & 4. dicas ergo, quod dist. L. Tauri tantum ampliat dispositionem legis de Soria, respectu successione matris, à qua filium Clerici vult excludi: non verò excludit filium Clerici à successione cæterorum consanguineorum, ex parte matris, & cum sit lex correctoria. ut dixi in dist. leg. 4. tit. 21. 4. partit. debet intelligi, & limitari tantum in casu, in quo loquitur. Et sic succedat filius Clerici consanguineis ex parte matris: & versa vice succedent ei tales consanguinei, pro quo satis bene confert quod tradit Nicol. de Ubal. ubi supra, dum concludit, quod transversales per lineam maternam, adulterini, vel incestuosi filii, seu nati ex alio damnato coitu cum habeant inter se jus cognationis, & proximitatis, licet non jus agnationis: succedent talibus cognatis spuris, neque reperitur iure castrum, quod tales excludantur: & cum mater solum excludatur propter suum delictum à successione filii spurii, & propter idem delictum filius à successione matris, ut probatur in dist. §. filium, ibi. Sed sit suppletum hoc parentum ut agnoscant: quia neque quicquam peccatorum concupiscentiæ eorum habebunt filii: non est ergo conveniens, quod frater, vel alius transversalis, qui sine aliqua culpa fuit, excludatur à successione dicti spurii, vel ipse filius à successione transversalis sui per regul. non debet quis sine culpa, de regul. jur. & hanc partem asserit tenuisse Joan. Petrucii præceptorem suum, in leg. fin. ff. de in jus vocand. & etiam voluisse Din. dictum tamen Michaelis cum loquitur de consanguineis Clericis non potest stare per supradicta, cum lex de Soria repellat ad eorum successione filium Clerici, & versa vice ipsi videntur ab eius successione exclusi.

(6) Religiosa. Ut in L. si quis non dicat rapere, C. de

L E Y XII.

En que manera pueden heredar entre si los hermanos que son dichos naturales.

Filjo natural, (1) que non es nascido de legitimo matrimonio, si muriere sin testamento, non auendo filios, nin nietos, nin madre, & pertonce sus hermanos que le pertenescen de parte de

LL. 1. 7. y 8. tit. 8. lib. 5. Recop.

Vide Ann. Gomer in Leg. 3. Jan. xi n. 47.

Episcopi, & Clerici. & hic adde Gloss. in cap. Virginibus 27. q. 1. quod accedens ad mortalem committi tria crimina, incestum, scilicet, & adulterium, & sacrilegium, & bona talis applicatur Monasterio, ut in cap. si quis rapuerit, ead. causa, & q. & de pœna etiam ipsius Mortalis. Vide in cap. si qua Monacharum, ead. caus. & quæstion.

(7) De nobilitate. De illustri dicit, ut in L. si qua illustri, C. ad Officia, de qua ista sumpta est.

(8) Con et legitimo. Hoc est hodie regulare, etiam si mater non sit illustri, ut in dist. L. 9. in ordin. Tauri. Succedat ergo matri non obstante filio, vel filiis legitimis, ut hic, & in dist. L. 9.

(9) Espurio et llamado. Nota hic quod dicitur spuris ille, cujus pater ignoratur: similiter & dicit, quod dicitur spurus qui ex damnato coitu nascitur: ut tradit Salicetus post Gloss. in d. L. si qua illustri, & adde ad id quod dicit ista L. §. si adversus, in d. nupt. & sic dicitur spurus quasi sparium conceptus. Vide que in hoc tradit Dacusa à Covarruv. in suo epitome Matrimon. 2. part. cap. 8. §. 5. in principio.

LEX FINALIS.

Filjo naturali ab intestato decedenti sine liberis, & matre succedunt fratres ex parte matris & filii fratris ex parte patris tantum, non extantibus tamen fratribus uterinis, seu ex parte matris succedunt fratres consanguinei, seu ex parte patris tantum, quibus tamen præferuntur, qui eorum fuerit legitimus, & naturalis: item filii naturales non habent jus succedendi ab intestato legitimis neque consanguineis ex parte patris tantum, licet illis cognatis ex parte matris sic. Hoc dicit.

(1) Filjo natural. Propriè de filio naturali loqui videtur, de quo in leg. 8. supra ead. Quid autem sit filius natus ex damnato coitu, an succedant ei fratres uterini, scilicet, ex parte matris procreati, vel alii transversales ex parte matris est maxima contentio inter Doctores, nam Mathesill. in suo tractat. de success. ab intestat. fol. 13. C. 2. cum sequentibus, dicit, quod siue uterque prædictorum fratrum, scilicet, defunctus & succedere volens, aut alter tantum natus sit de damnato coitu: nullo modo invicem succedere possunt, quia non sunt nominandi fratres, vel consanguinei, vel consobini, allegat. authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, §. fin. & dicit esse de mente Dini in suo tractat. de success. ab intest. colum. 1. & quia sublatò fundamento, corruit ædificium cap. cum Paulus, 1. quast. 1. cui in hoc ibi assentit Bologninus, & subdit Mathesill. inferens, quod sicut natus ex damnato coitu Bertæ non potest succedere filio legitimo, & naturali dictæ Bertæ, qui sibi est frater uterinus: ita è contra ille legitimus non poterit succedere huic, & cum dictis Mathesill. transit etiam Angel. de Aretin. in §. vulgo quæstion. institut. de success. cognat. hoc etiam tenet Alex. plene tractans, §. volum. consilior. consil. 174. incipit: super eo de quo queritur, & aliqui alii relati à Mathesill. de Afflic. decis. 96. quibus etiam ipse adheret, tenuit etiam Joann. de Ana. consil. 95. Abb. consil. 50. in 2. volum. Decius consil. 311. col. 1. Aimon. consil. 38. col. 3. Contrarium tamen partem tenuerunt quamplures alii relati in decisione, de qua supra Mathesill. de Afflic. Joann. S. Petrucii de Monte Sperello. in leg. si qua illustri, C. ad Officia, cujus fundamentum videbis in dist. decis. & plerique alii, & Nicol. de

De las Herencias sin testamento.

de su madre, (2) deuen auer todo lo suyo: (3) e si otros hermanos ouier de parte de su padre tan solamente, non heredaran (4) ende ninguna cosa. E esto es, porque los hermanos que le pertenescen de parte de su madre, son ciertos, e los de parte del padre, son en dubda. Mas si este hijo natural que muriese sin testamento, ouiese otros hermanos naturales, que le pertenesciesen de su padre tan solamente, e non ouiesse de los otros que fuesen nascidos de su madre como el; estonce, estos atales (5) bien heredaran lo suyo, porque son los mas cercanos parientes. Fuera ende, si el que asi muriesse, ouiesse hermano, natural, e legitimo, (6) de parte de su padre. Ca estonce, este ha mayor derecho en la herencia, que los otros naturales que son de parte del padre tan solamente. Otro fi dezimos, que los hijos naturales non han derecho de heredar los bienes de los legitimos, (7)

nin de los parientes otros (8) que le pertenescen de parte de su padre: mas de los otros parientes que le pertenescen de parte de su madre, (9) que muriesen sin testamento, bien los puede heredar, seyendo ellos mas propinquos parientes.

TITULO XIII.

De como deue ser entregada la tenencia, o el señorio de la Heredad del finado, al Heredero; quier la demande por razon de Testamento, o de parentesco.

Entregada deue ser la heredad con todas sus pertenençias al heredero del defuncto, quier la gane por razon de testamento, o de parentesco. Ca, si de otra guisa lo ficiesen

de Ubal. in suo tractat. de success. ab intestat. ut & dixi supra, L. proxima, tenet etiam Philipp. Corneus in dist. leg. si qua illustri, & consil. 21. 1. volum. & consil. 234. colum. pen. 4. volum. Curtius Junior consil. 123. & secundum istam opinionem dicit fuisse iudicatum in Consilio Neapolitano, dictus Mattheus, & Doctores in hoc sunt ita vari, quod non facile perpendes, que sit communis opinio L. ista partitarum pro nulla ex istis partibus astringit, cum loquatur de filio naturali: in quo nulla est dubietas inter Doctores, & quod ista L. non loquatur de filio ex damnato coitu, patet cum dicit: non auendo filios, nin nietos, nin madre. Cum enim præsupponat, quod mater præferatur fratribus in successione filii, constat, quod loquitur de naturali filio, & non ex damnato coitu: nam tali filio ex damnato coitu mater non succederet, ut supra, L. proxima. Tu cogita, quæ opinio prædictarum sit verior: quia certè punctus iste indigeret regia declaratione: quia pro utraque parte fundamenta sunt satis urgentia, & adde, quod etiam illam partem, quod inter se succedant, licet sint ex damnato coitu, tenet Ludovic. de Sardis in suo tract. legitimatum, capit. sequitur de successione spuriorum, versic. 7. quaritur, tenet etiam Insign. Doct. Andr. de Ifern. in §. naturales, si de feud. fuer. contro. inter domin. & agnat. ad fin.

(2) De parte de su madre. Si tamen iste defunctus ex parte matris haberet fratres legitimos, & naturales: foret præferentur aliis naturalibus argum. L. si qua illustri, C. ad Officia, & L. 9. in ordin. Tauri, & infra eadem L. & tenet etiam Angel. in authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. fin. vers. sed restat videre.

(3) Todo lo suyo. Si tamen haberet defunctus patrem, succederet ille in duabus unclis: & fratres uterini in omne reliquum, ut in authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. quib. & tenet Mathesill. in dist. tractat. fol. 14. col. 3. versic. sed quid si in casu prædicto, est superesset defuncto duo fratres uterini: sed unus eorum est utrinque conjunctus, licet præferatur uterino ex matre tantum conjuncto, ut in authent. itaque, C. communia de successione, secundum eundem Mathesill. ibidem versic. 3. quid si superuiveret, licet conjunctus ex utraque parte non esset legitimus? Quod est notabile ad extensionem, dicit. authent. secundum Bolognino, ibi, & cum istis dictis Mathesill. transit Angel. de Aretin. in §. vulgo. Institutus de successione cognatorum, colum. 60.

(4) Non heredaran. Concordat cum authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. filium, & L. si spurus, ff. und. cognat.

(5) Estos atales. Nota hoc: quia reprobatur opinionem gloss. in leg. hac parte, ff. und. cognat. quam dicit singularem Abb. consil. 50. colum. 1. 2. vol. & Floria, in leg. qui testamentum, ff. de probation. cum qua transit etiam Bart.

in authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. si quis iuratur, quæ gloss. voluit, quod filii naturales nati ex eodem patre, & duabus concubinis sibi invicem non succedant, licet nascantur ex talibus concubinis diverso tempore retentis, prout etiam voluit Specul. & ibi Joann. And. in addit. in tit. success. ab intestat. versic. quid de natis ex uno patre, ubi Joann. Andr. in addition. refert alios tenuisse contrarium, quorum opinio approbat hic in ista lege partitarum, quam tenet menti, & istam etiam opinionem tenet Alberic. in leg. humanitatis, C. de natura. liber. referens Specul. ubi supra ita tenere: sed bene inspicias contrarium, ut dixi videtur tenere Specul.

(6) Natural e legitimo. Facit ad id quod dixi supra in gloss. in verbo de parte de su madre & nota hoc, & ad de Angel. in authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. fin. versic. sed restat, dicentem, quod ubicumque de successione fraterna tractatur, ille frater præferatur, qui pluribus nexibus erit conjunctus, scilicet necis naturæ, & nexu juris, quod not. ad authent. itaque, C. communia de successione.

(7) Los bienes de los legitimos. Concordat cum authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, in §. filium, ubi hoc in fortioribus terminis disponitur etiam filius sit legitimatus. Adde etiam L. spurus, ff. und. cognat. & limita, ut in instit. de seruil. cognat. in primo responso. Quid tamen si tali fratri legitimo, & naturali ex parte patris non superesset alii fratres legitimi, & naturales ex parte patris: vel uterini ex parte matris. An frater naturalis ex parte tantum, ei succedat? Videtur, quod sic perinde sicut & ipse succederet naturali, ut supra ead. L. cum sit reciproca hæc successio, ut dixi supra ead. L. proxima.

(8) Parientes otros. Concordat cum dist. leg. si spurus, & cum dist. §. filium, in authent. quib. mod. natura. efficiant. sui, & §. vulgo instit. de successione. cognat. & §. novissime, instit. ad Officia, & collige ex his verbis, quod filius fratris naturalis non succedat patruo, licet ejus pater poterat succedere, ut supra dixit ibi, (ca estos atales) & sic erit ille casus specialis, & exorbitans: & non extendetur ad filios fratrum respectu successione patrui, licet desint fratres uterini, quod nota.

(9) De parte de su madre. Ut in dist. leg. si spurus, & juribus, de quibus supra. An autem naturalis succedat matri, vel cognatis matris in feudo materno? Andr. de Ifern. dicit, quod non in dist. §. naturalis, per illum text. indistinctè loquentem, quod & tu poteris inferre ad materiam majoris: ut neque filius naturalis succedat matri in majoria materna. Cogita tamen, & vide quod habetur in leg. ex facto, §. si quis rogatus, ff. ad Trebell.

TITULUS DECIMUS QUARTUS.

fen auria el nome fin la. pro. Onde, pues que en los Titulos ante deste fablamos de los herederos, e de las naturas dellos. Queremos aqui dezir destas entregas. E mostraremos, que quier dezir, Entrega. E quantas maneras son de Entregas. E a quien tiene pro. E como deve ser fecha. E por cuyo mandado. E en que tiempo. E por quanto tiempo pierde el heredero su derecho, si lo non demanda.

L E Y I.

Que quiere dezir, Entrega, e quantas maneras son della, e a que tiene pro.

Caxpio de E Ntrega, tanto quiere decir, como apoderamiento corporal, que recibe el heredero, de los bienes de la herencia que le pertenecen. E puede demandar la entrega de tales bienes, en dos maneras. La primera es, quando

L E X I.

Misio in possessionem dicitur dupliciter: primo cum quis petit possessionem, secundo cum petit simul possessionem, & prioritatem, melius enim est possidere, quam a possidente petere. Hoc dicit.

(1) La possessionem. Per interdictum quorum bonorum, vel ex remedio, L. fin. C. de edict. divi Andri. toll. & infra eod. l. 2. & l. 1. tit. 14. lib. 3. ordin. regal.

(2) La propiedad. Per petitionem hereditatis.

(3) El señorio. Sed none addita hereditate statim sine apprehensione rerum hereditariarum, transit dominium in heredem, ut in clementina exivi de paradiso. vers. quia igitur de verb. signi. & in leg. cum heredes, in princ. ff. de acquir. possess. Cur ergo hic requirit traditio-nem, potest dici, quod licet de jure civili ex additione hereditatis, haeres consequatur iudicium: non tamen de jure gentium, nisi sequatur traditio, prout voluit Paul. de Cast. in d. leg. cum heredes, in princ. ff. de acquir. possess. & facit ad questionem, de qua ibi per Paul. & Alexand. cui tamen videtur contrariari Socini. conf. 120. col. 7. in 3. vol. vel dic, quod in ista leg. partitatum non dicitur, quod haeres iam hereditatem adjerit: & sic quod velit, quod etiam non antea verbo adjerit per traditionem, & apprehensionem rerum hereditariarum, acquirat dominium: & videtur adire, ut in leg. 11. tit. 6. supra ead. part. vel dic, quod tunc per additionem hereditatis, sine apprehensione transfertur dominium, quando defunctus habebat rerum hereditariarum dominium, si tamen non haberet: sed haberet jus ad res hereditarias, haeres adeundo non consequeretur plusquam defunctus habebat: sed tamen traditione facta, consequeretur dominium ut hic. Habes etiam hic, quod possessio non transit, licet adeatur hereditas, ut habetur in d. leg. cum heredes, in princ. & procedit etiam si Ecclesia sit haeres, ut tradit Bald. in leg. fin. col. 3. C. de Sacros. Eccl. & procedit etiam in suo haerede secundum Bart. in d. leg. cum heredes, & Bald. in leg. fin. col. 1. de Edict. D. Andri. toll. & in leg. 1. in fin. C. de appell. & tenetur communitur, secundum Alexan. in d. leg. cum heredes. Procedit etiam, etsi fisco sit haeres, secundum Bald. in cap. 1. quod si sit investit. Item procedit, etsi colonus possideat rem hereditatis, Gloss. & Bald. in leg. cum non possideat rem hereditatis, 30. vel 40. anno. in §. sed cum illud, & ibi Bald. conluluit haereditis, ne credat per detentacionem coloni acquirat sibi esse possessionem: sed quod ipse apprehendat. Contrarium tamen videtur velle Paul. de Cast. notando ad hoc gloss. 1. in leg. qui fundum in princ. ff. de usucap. pro empt. quod per servos detinentes res hereditarias: & sic etiam per colonos, & inquilinos tempore, quo aditur hereditas, haeres adeundo, non solum acquirat dominium: sed etiam possessionem, & quod sic limitetur, dicit. L. cum here-

el heredero demanda tan solamente la possession, (1) e la tenencia, de los bienes de la heredad. La segunda, quando demanda en vno la propiedad, (2) e la possession della. E tiene muy grand pro tal entrega al heredero, porque gana luego el señorio (3) della, quando se faze con derecho. E aun, porque siempre es de mejor condicion el que tiene la cosa, que el que la manda, así como diximos en la tercera Partida deste libro, en el Titulo de la Tenencia, (4) en las leyes que fablan en esta razon.

L E Y II.

Como deve ser fecha la Entrega de la herencia al heredero, e por cuyo mandado.

V iniendo el heredero (1) delante el Judgetor,

Canillo
lib. 3. con
trou. cap.
2d. pex
totum

des, in princ. & dicit probari ex his quae habentur in leg. qui universas, §. quod per colonum, ff. de acquir. poss. qui tex. probat dictum Bald. sed si intelligas dictum Pauli: dum tamen colonus continet possessionem, nomine haereditis, procederet ejus dictum, ut probatur in d. leg. §. quod per colonum, & ibi tenet Alexand. & idem si haeres locaret fundum, post additam hereditatem ante apprehensam possessionem, statim quod conductor apprehendat rem, acquirat haereditatem possessionem civilem, & naturalem, ut in d. leg. §. quod per colonum, & vide Paul. de Cast. in leg. si homo, ff. de usucap. & an haeres possit ratione juris patronatus praerentare ante possessionem acquisitam? Bald. quod sic in leg. fin. col. 1. C. de edict. Andri. toll. & sequitur Rochus in suo tractat. juris patronatus, ebar. 28. col. 3. Adverte etiam, quod bene poterit haeres propria auctoritate, si velit accipere possessionem vacantem rerum hereditariarum, secundum Bart. in leg. fin. in vers. item extra gloss. C. de edict. D. Andri. toll. & in leg. ex facto, 2. ff. de haeredit. institut. tenet etiam Bald. in d. leg. fin. col. 1. & in leg. 3. C. famul. heretic.

(4) En el titulo de la tenencia. Vide in leg. 28. tit. 2. 3. partit. & tit. 30. per totum.

L E X II.

Haeres ostendens coram iudice testamentum perfectum non ratum nec cancellatum, est statim mittendus in possessionem bonorum quae testator tempore obitus obtinebat: nec alius tenens potest hoc aliqua ratione obiectus in testamentum, vel testatore, vel alia simili superioribus impedire: nisi statim probet ista impedimenta, tunc audiretur, nisi haeres petens duxerat possessionem sit impubes de decedentibus contra quem filiationis, vel status obiectio differtur usque ad tempus pubertatis: sed si proprietatem petat non differtur, imo cognoscere debet iudex de ea questione. Hoc dicit.

(1) El heredero. Procedit etiam in instituto in re certa, non dato alio coherede universal, sed in Gloss. in L. fin. C. de edict. Divi Andri. toll. de qua ista sumpta est, vel si datus repudiavit: quantum tamen non repudiavit, nec institutus in re certa non habebit beneficium illius, neque huius, leg. secundum Ang. & Salic. in d. leg. fin. & tradit Alex. in L. quotiens, C. de haeredit. institut. & est verior, & communis opinio contra Bar. & Paul. in d. leg. fin. qui voluerunt, quod & isto casu habet beneficium illius, L. quid autem si filius institutus in legitima, Bal. in d. leg. fin. q. 1. voluit, quod habeat hoc beneficium, cuius contrarium tenet ibi Alex. col. 2. vers. iuxta hoc quaritur, Bal. ex eo, quod legitima non sit quota hereditatis: sed quota bonorum, quem videtur sequi Decius in d. leg. fin. col. 7. Similiter locum habebit hoc beneficium in fideicommissario, cui verbo tantum est restituta ha-

dor, (2) e mostrando carta del testamento (3) en que era establecido por heredero; si tal carta Partida VI.

ra fuessse acabada, o cumplida, (4) así como deue ser, e non fuessse rayda, nin cancelada, (5) ef-

reditas, secundum Bart. & communiter Doct. in d. leg. fin. & sequitur Decius, col. 7. Et idem videtur dicendum per ill. regni, si haeres gravatus fideicommissio universal, nolite adire, ut dixi in L. fin. in gloss. fin. tit. 5. supra ead. part. Sed an dabitur hoc remedium possessori: ut possessio confirmetur? Et dic quod sic secundum Cynic. & Bar. in d. leg. fin. Bald. in L. 1. C. de carbon. edict. Guido Papa, q. 219. incipit edictum Divi, & in q. 132. Decius in d. leg. fin. col. 14. & in d. leg. fin. L. 1. & quae tradit Alex. in L. cum heredes, in princ. ff. de acquir. poss. Habet etiam locum in substitutione directa vulgari, vel pupillari, Gloss. in d. leg. fin. super verbo, ex parte, & tenet ibi Bar. dummodo liquidatum sit, quod calus substitutionis evenit, & procedit etiam in tacita vulgari, vel pupillari, secundum Bald. in d. leg. fin. q. 1. & in L. 1. ff. de his, qui in testa. delent. Cum quo transit Decius ibidem col. 8. defendens Bald. ab impugnatione modernorum aliquorum, qui tenuerunt in hoc contra Bald. & hoc in materia favorabili, prout est ista: in materia nam quae exorbitanti aliud esset, prout & voluit idem Bald. in cap. 1. de constit. vers. & ideo statuta, Decius ubi supra datur etiam hoc remedium Episcopo, & executori testamenti pro pauperibus institutis, secundum Bart. in d. leg. fin. ubi & Bald. & Alexand. & alii etiam moderni, & per Bal. in L. si quis ad declinandum, col. 2. C. de Episcopis, & Cler. Dabitur etiam patri pro hereditate delata filio, ut & tradit Bald. in L. cum non solum, in princ. C. de bon. que liber. licet in hoc de patre, & Episcopo contrarium voluit Ang. de Aten. in §. substituitur inst. de pupilla. substituta. per text. in L. qui liberis, §. hac verba, ff. de vulg. & pupi. sed communis opinio est, quam primo dixi, ut tradit Decius in d. leg. fin. col. 8. ubi respondet ad d. leg. §. hac verba, datur etiam haereditas, ut Bal. in d. leg. fin. cum non solum, & per Spec. tit. de test. §. sequitur, col. fin. vers. sed pone. Autem istud remedium detur venientibus ab intestato, & communis opinio est quod non, ut concludit Alex. post alios in d. leg. fin. & communem opinionem sequitur Calderi. consil. 36. in tit. de test. tu adde Bal. in cap. unico, de conten. inte. mascul. & femi. de beneficio, ubi, & dicit, quod competit tunc officium iudicis filio, ut ponatur, in possessione vacante, quia si filius est, ergo haeres &c. unde idem operatur existentia sui haereditis, quod operatur tabulae testamenti, quod dicit esse notatu dignum de jure vero istius regni, per L. 1. tit. 2. lib. 5. ordi. reg. non solum filio: sed etiam alteri successori ab intestato competit istud officium iudicis, & L. illius, quae vulgo dicitur de Soria, remedium ad possessionem istam quae. L. jubet in hoc summario procedit. Dabitur etiam huius l. remedium, pro testatore filio ad matrem, quae non habuit facultatem mutandi testamentum: quia in puerperio decedit: juxta casum L. 3. C. de inofficio. testa. ubi hoc dixit Bald. Quid autem si sub conditione sit institutus, an stante conditione possit uti isto remedio? Specus dicit, quod sic: in tit. de testa. §. sequitur, pen. col. ad fin. vers. quod si quis per L. si quis instituitur haeres, ff. de haeredit. institut. & L. si sub conditione, ff. de bono. possess. secundum tabu. Sed an dabitur hoc remedium successoribus in majoria, & quando in testamento pariter relinquitur filio majori, videtur quod sic: quia divisio bonorum quam pater facit inter filios habetur loco institutionis, Bar. in L. Marcellus, §. quidam, ff. ad Trebel. si autem succedatur in majoria ex dispositione inter vivos dabitur remedium Legis Taur. & L. 7. tit. 4. §. part. & nota in hoc pulchrum dictum Archi. in cap. fin. 11. q. 1. col. 4. quod si duo contendunt de uno beneficio, & potiora jura apparent pro uno, quam pro alio, ille, qui offert potiora jura est in possessionem mittendus, vel tuendus, allegat. d. leg. fin. de qua sumpta est.

(2) Iudgador. De competenti intellige, prout dicit, L. si de qua ista sumpta est, ubi gloss. in verbo competenti, non ergo vicarii, & potestates calstrorum, qui non habent mixtum imperium possunt facere istam missionem: sed recurrendum erit ad potestatem Civitatis, est bonus text. in L. ea quae magistratibus, ff. ad municipia, ipsa tamen cognitio de mittendo in possessionem, fieri poterit ad Magistratibus municipalibus, secundum Bart. in d. leg. fin. per text. in L. ut cognitio, §. honorum, ff. de officio ejus, cui manda. est iurisd. de quo miratur Pau. de Cast. ibi. & si bona sunt extra territorium, iudex territorii, faciet istam missionem ad requisitionem iudicis, qui pronuntiavit de mittendo, quando persona erat subditi iudici, qui pronuntiavit, secundum Bart. in d. leg. fin.

(3) Carta de testamento. An intelligatur de originali? Paul. de Cast. in d. leg. fin. in 2. notab. dicit; quod sic allegat Bart. hoc dicentem in L. 1. §. si quis in duobus, ff. de bono. possess. secundum tabu. & de mente Bart. videtur quod non sufficeret exemplum testamenti, etiam in manu ejusdem Notarii: quia possit esse originale cancellatum, & habere vitium: quod in exemplo non apparet, prout advertit Decius in d. leg. fin. col. 4. in 3. nota. qui tamen refert modernos ibi tenentes, sufficere si exemplum sit manu ejusdem Notarii, qui scripsit originale: cum tale exemplum faciat fidem secundum Bart. & Doct. in autent. si quis in aliquo documento, C. de aden. & in L. si quis ex argentiario, §. Prator, ff. de aden. & forte istud est verius, & ita servatur in practica, & facit ad hoc quod not. Bar. in L. sempronius, ff. de legat. 2. Et procedit haec leg. necdum in testamento in scriptis: sed etiam in testamento nuncupativo, gloss. in d. leg. fin. in verbo. de possessionibus, & ibi vide per Doct. signanter Decium col. 11. & non oportebit probare de morte testatoris, sed satis est producere testamentum, L. 2. §. si dubietur, ff. quemadmodum testa. aperit, tenet Bart. in d. leg. fin. ubi etiam Decius col. 8. respondet ad illum quod praesumatur quis vivere, usque ad centum annos. Sed quid si apparent duo testamenta eodem die confecta, & non confet de prioritate, & posterioritate? Gloss. movet in d. leg. fin. & Bar. in L. 1. §. non autem, ff. de bono. possess. secundum tabu. & concludit, quod propter incertitudinem utrumque vitietur: nisi aliter ex haereditibus possideret, quia in casu dubio, & incerto potior efficitur, secundum Bar. in d. leg. §. non autem Doct. in d. leg. fin. vel nisi in altero testamento esset instituta pia causa, quia illud praevaleret Ludo. Roma. in repet. autent. similiter in 12. speciali, C. ad leg. falcidia. Doct. Moderni in d. leg. fin. Imo, & praerferretur alteri, licet possideat, quando talis possessio non esset intitulata, secundum Decium in d. leg. fin. col. fin. quod videtur in dubium in quaest. proposita de duobus testamentis, quia alter possidens de necessitate fitendus est, quod habeat possessionem titulatum: & sic praeretur piae causae, & sic frustra in hoc videtur laborasse Decius. Limita etiam nisi ambo haeres concordarent: & unus cederet alteri, & renuntiaret jus suum, tunc non vitietur incertitudo, ut dicit And. de Her. in §. praeterea, 2. col. 2. de probib. seu. alie. per Fed.

(4) Acabada, o cumplida. Cum sufficienti numero testium, ut in d. leg. fin. Item, & dic quod sit perfectum ratione voluntatis, ut in L. si quis, ff. de testa. de quo dixi in L. 23. tit. 1.

(5) Rayda, nin cancelada. Et sic iudicatur de testamento, prout in prima figura apparet, vide Bald. in leg. post divisionem, in princ. C. de jur. & fact. ignor. Quid autem si ratura non sit in loco substantiali, Alex. post alios in d. leg. fin. dicit, quod tunc non impedit missionem

estonce, demandandolo (6) el, de velo meter en posesion, (7) e en tenencia, de los bienes de la heredad, (8) e de todas las otras cosas (9) que el testador auia, e tenia, a la razon que fino. E non deue ser embargada tal entrega como esta, mager aquel que fuessse tenedor de los bienes de la herencia, dixessse que aquel testamento era falso, (10) o que aquel que lo

rejeña opinionem Bart. in leg. si unus, C. de testam. indistincte tenentis, quod ratum, vel cancellatio testamenti habeat impedire istam missionem in possessionem, & opinionem Bart. defendit Decius in dist. leg. fin. col. 10. Sed potius mihi placet opinio Alex. post alios per text. in cap. ex liberis, de fide instrum. Item neque vitabit ratum, vel cancellatio, si fiat manu Notarii: & Notarius de hoc attestetur, secundum Bart. in dist. leg. fin. & in leg. si unus, C. de testam. ubi & Alex. Item non vitabit, quando ex precedentibus, & sequentibus colligatur, quod sic debet stare. Bart. in dist. leg. fin. similiter non obstat ratum, si instrumentum testamenti, vel aliud reperitur apud aduersarium, secundum Bald. in lege 2. C. de fide instrum. & Alex. in dist. leg. si unus, & adde ad ista quae dixi in leg. 44. tit. 18. 3. partit.

(6) Demandando. Sufficit, quod viva voce petat, & quod in scriptura redigatur, secundum Paul. de Cast. in dist. leg. fin. bonus text. in clement. sepe, vers. verum, de verbo signi. & procedet etiam quando appareat contradictor prout volunt Bartol. & Paul. in dist. leg. fin. licet Alex. post alios ibi aliud velit, & cum Bart. & Paulo tenet Decius ibidem, col. 9.

(7) De velo meter en possessionem. Et sic quoad istam missionem, instrumentum testamenti habeat executionem paratam, ut etiam not. Bal. in 3. nota. in dist. leg. fin. An autem idem procedat respectu legatarii? Vide ibi per Jaso. & Decium in 6. nota. & advertit, quod non requiritur citatio alicujus in ista missione: nisi illius qui possideret, secundum Bar. in dist. leg. fin. & vide ibi per Decium, col. 10.

(8) De los bienes de la heredad. Quae testator mortis tempore possidebat, ut hic, & in dist. leg. fin. Quid autem si per testes probaretur, quod testator possedit tales res: sed quod per tres, vel quatuor annos ante mortem testatoris alius tenuit easdem res, an sint adhuc missio in talibus rebus? Alex. cons. 33. incipit ponderatis verbis, col. fin. consuluit, quod sic: quia cum testes deponant de antiquiori possessione testatoris, illa superueniens possessio in alium non obstat, ex quo praesumitur, quod dictus testator animo retinuit possessionem civilem, L. clam possidere, §. qui ad nudinas, ff. de acquirend. pos. & L. si id quod, §. 1. eod. tit. ibique allegat ad decisionem quandam dominorum de Rota, & vide ibi per eum, & cogita super hoc.

(9) De todas las otras cosas. Videtur ex hoc quod & si defunctus possidebat aliqua bona tit. majoris, quod etiam in illis haeres mitti debet in possessionem, prout etiam est in feudilibus, secundum Bald. in cap. 1. in princ. vers. quare ergo, de success. feud. vide cap. 1. §. inter filiam, ff. de feud. sue. contro. inter domi. & agna. & Bal. in cap. 1. de controvers. inter mascul. & femi. de bene. quod videtur limitandum nisi possessor sit ille, ad quem venit majoritatus, juxta notata per Bar. post Din. in L. si patroni, in princ. ff. ad Trebel. & quid si sint res incorporales, an in illis fiat ista missio, vide Bald. in dist. leg. fin. q. 9. col. pen. & ibi vide de jure patronatus.

(10) Era falso. Concord. cum L. 2. C. de edit. Divi Adri. toll.

(11) Non auia poder de lo fazer. Adde, dist. leg. 2. & ibi Bart. & Doct.

(12) Otro embargo. Non ergo admitteretur exceptio defectus proprietatis, secundum Ang. in L. 2. C. eod. alle-

mando fazer, non auia poder de lo fazer (11) porque le era defendido, o rasonasse alguno otro embargo (12) semejante de estos. Fuera ende, si luego (13) quisiere prouar lo que dize, sin alongamiento ninguno. Ca estonce, deuele detener la entrega, e oyrle, e recebir los pruevas sobre esta razon. Pero si el heredero fuessse menor de catorce años, (14) e demandaf-

gans Innoc. in cap. 2. de causa possess. & proprie. nisi incontinenti offerretur probatio, secundum eum, & probatur hic, & tradit Decius in dist. leg. fin. nono notabil. Item neque quod filius ex ipso testamento constaret de vitio prateritionis: ut quia fuit in eo facta mentio de filio non instituendo eum, neque exhaereditando: tunc enim ex tali vitio, cum sit visibile, impeditur missio, secundum Barto. in dist. leg. fin. & tradit Decius ibi col. 10. super gloss. in verbo vitiatum.

(13) Luego. Sequitur notata per gloss. in dist. leg. 2. & quomodo dicitur istud statim declarari ibi Bal. in duobus locis, & tandem vult hoc iudicis arbitrio committi, & quando dicatur exceptio requirere altiore indagine vide per Bar. in extravag. ad reprimendum in gloss. super parte summarie, col. 1. & id quod non potest expediri propter iudicis breuitatem in alio iudicio est reservandum, secundum Bal. in L. si quis, C. de captiuis, quod autem de facili potest liquidari, dicitur liquidum, vide per Balb. in tradit. praescriptio. abar. §. col. 4. & adde quae not. Decius cons. 424. & Alex. cons. 166. in 2. vol. & dicit Bal. in §. insuper, col. 2. de prohibi. seu. alie. per Federi. quod quantum feloniam est visibilis, vel de facili probabilis, tunc vassallus non debet investiri: si vero invisibilis, & requirit altiore indagine: tunc debet investiri. Sed cum hodie juxta LL. Tauri, & partitarum transferatur possessio majoris, si is in quem transferitur non potuit propria auctoritate occupare: quia alius est in possessione: unde recurrit ad remedia possessoria, & praesentat instrumentum majoris. Adversarius vero opponit contra majoram aliqua, quae requirunt altiore indagine dicens, quod omnia quae detrahunt majoris, detrahunt possessioni, juxta ea quae not. Bart. in L. §. parvi, ff. quod vi aut clam text. & ibi Bart. in L. non putavit, §. non quavis, ff. de bono. possess. contra tab. per Abb. in cap. item cum quis de restit. spolia. L. si in adoptionem, vers. licet non jure scriptus, secundum primam lectionem, ff. de bono. possess. contro. tabu. actor vero replicat, quod si cut obtineat ostendens testamentum prima facie validum, & non suspectum, & reservatorem exceptiones requirentes altiore indagine: sic debeat isto casu fieri. Cum dictae leges potius conditae fuerint in favorem vocatorum ad majoram, quam in damnum credentem, quod per dictas LL. non fuit sublatum remedium hujus leg. & leg. fin. C. de edit. Divi Adriani. toll. cuius remedium competit etiam pro retinendo, secundum Gloss. & Doct. ubi, & bene facit dist. leg. fin. in adoptionem secundum lecturam gloss. & plane procederet quantum majora probaretur per testamentum, si autem facta esset inter vivos, cogita, & vide quae not. Bal. in L. Marcellus, §. quidam, ff. ad Trebel. & in cap. unico, de content. inter mascul. & femin. de benefic. & Archidia. in cap. fin. 11. q. 1. col. 4. & vide hodie declarationem novam super ista materia factam in bonis majoris.

(14) Menor de catorce años. Adde L. 7. tit. 22. & quae dixi 3. part. & de impubere dicit: quia puberi non datur, L. 3. §. puberi, ff. de Carbonia. edit. existente vero in utero datur alia bonorum possessio ventris nomine, per quam providetur nascituro, L. 1. in princ. ff. de vent. in posses. missen.

dasse tenencia, (15) e entrega, de los bienes de su padre, (16) o de su auuelo; si aquellos que le quisieren embargar, dixessen, que non era hijo, o nieto, e de aquel de cuyos bienes se queria apoderar, o que era sieruo, estonce non le empençen tales embargos (17) como estos; ante dezimos, que deue ser entregado Partida VI.

(18) en aquellos bienes, e criarne en ellos, (19) falta que sea de edad de catorce años; (20) e dende adelante le pueden mouer tales pleytos, si quisieren: e estonce aura el mejor entendimiento, e amigos, (21) para amparar su derecho, lo que non podia auer ante deste tiempo. E esto que diximos, ha lugar, quando el Gg 2 fi-

(15) Demandasse tenencia. Ex hoc verbo junctis praecedentibus probatur hic, quod ista bonorum possessio, de qua loquitur nunc ista leg. in filio impubere (quae latine dicitur Carboniana bonorum possessio) detur etiam filio instituto a patre, cujus contrarium videtur dispo in L. 1. §. Pomponius, & in L. cum sine, ff. de Carbonia. edit. ubi habetur, quod filio instituto non datur carbonianum: quia sufficit ei bonorum possessio, secundum tabulas, dic. quod illud procedit, quando non negatur esse filium: si tamen negatur, opponendo ei per successores ab intestato, quod non valet institutio, quia institutus est, ut filius: & quod non est filius, vel allegatur, quod est servus, & sic quod non potest habere haereditatem: quia institutus est ut liber: tunc non cessat: sed competit ei remedium carbonianum ex constitutionibus, ut in L. 3. §. quomodo, ff. eod. saltem quoad differendum quaestionem in tempus pubertatis, ut ibi habetur, & ita vult Bar. in dist. §. Pomponius, & clarus Bal. in L. 1. C. de Carbonia. edit. Alleg. L. 3. in princ. ff. eod. & dist. §. Pomponius, quae leges licet loquantur in posthumo instituto, idem dicendum in jam nato: cum negatur esse filium: cum sit eadem ratio, quod etiam utriusque videtur probatur hic in ista L. partitarum, & idem tenet Salic. & Jaso. C. de Carbonia. edit. in rubrica. Conferunt etiam, quia istud beneficium datur impuberi instituto ab extraneo, si ejus status reuocetur in dubium, ut est de Bart. in L. 3. §. missum, ff. eod. col. fin. & facit bene L. de bonis, in princ. & ibi Gloss. ff. eod. quod procedit indubie, si tali impuberi instituto ab extraneo, quaestio moueatur possidente tali impubere per L. si impuberi, §. si pupillus, ff. eod. & ibi Gloss.

(16) De su padre. Hoc dicit: quia in bonis matris, non datur remedium carbonianum, L. 1. §. & generaliter, & L. de bonis, ff. de carbon. edit. gloss. in L. 1. in verb. patris, C. eod. & rationem tradit Jaso. ubi supra quae est: quia cum dicta carbo. bonorum possessio non detur exhaereditis, ut in dist. §. Pomponius, & in L. qui de inofficioso, ff. de inoffic. testa. & praeteritio matris habeatur pro exhaereditatione, ut in §. mater instituta, de exhaer. libero. inferitur, quod non potest habere locum in bonis matris, ex qua ratione inferit Jaso. ibi unum quod dicit nunquam legisse tactum ab aliquo, quod si mater instituisse filium impubere, cui moueretur quaestio status, tunc etiam in haereditate matris, haberet locum hoc remedium possessionis habenda: ex quod cessat dicta ratio, & quod ita limitetur dist. L. ne bonis, §. 1. & insuper hoc dicit ostendi ratione: quia carboniana competit illis, quibus competeret contra tabul. L. 1. in principio, ff. eod. sed contra tabul. competit illis quibus competeret ab intestato bonorum possessio unde liberi in successione parentum, L. 1. §. recte, ff. si tabu. testa. null. ex tab. sed contra hoc instituitur: quia contra testamenta femininarum non datur bonorum possessio contra tabul. L. illud, §. ad testamentum, ff. de cont. tabul. & sic non debet habere locum carbonianum. Item etiam hodie in bonis maternis non datur bonorum possessio: unde liberi, L. quatenus, & ibi gloss. C. de legit. haeredit. Bal. in L. fin. colum. 3. vers. sequitur videre, C. unde legitii. Sed potest responderi, quod hodie jam dabitur bonorum possessio contra tabulas contra testamentum matris: cum hodie praeteritio matris non habeatur pro exhaereditatione per §. aliud quoque in autem, ut cum de appella. cognos. & dixi in L. 1. tit. 7. eod. part. ita tenet Angel. in L. 1.

vers. 7. regula est, C. de Carbonia. edit. & opin. Angel. est communis, prout attestatur Decius in L. posthumo nato, num. 8. C. de bono. poss. contro. tabu. ubi Jaso. col. 5. & 6. defendit istam opinionem Angel. & per consequens dabitur Carbonianum, neque obstat ista leg. partit. quae dixit, de su padre: nam suppleri potest, ut idem sit in matre, sicut etiam in L. 10. tit. 7. eod. partit. cum loquitur illa leg. de praeteritione, dixit de patre & non est dubium, quoniam idem velit in matre, & videtur aequa ista opinio, & filius impuberibus favorabilis, ideo tene menti ad dist. leg. de bonis, in princ. ff. eod.

(17) Tales embargos. Concordat, cum L. 1. ff. eod. & L. 1. C. eod. de Carbo. edit. & advertit, quod probari videtur ex ista leg. quod petita bonorum possessio, per filium impubere, si negatur filius non est necesse, quod omittatur primum iudicium: & quod de novo detur libellus petendo per remedium Carbonianum, prout dicit Bart. in L. 3. §. dua, col. 1. & in §. missum, ff. eod. sed ex eodem iudicio consequitur fructus Carboniani editi, replicando contra exceptionem, quod quaestio status, & bonorum differenda sit in tempus pubertatis, & nota quod ad hoc ut istud remedium in puberi competat, debet prius constare per aliquas praesumptiones, licet non perfectas probationes de filiatione, ut quia defunctus eum tractabat, ut filium: & nominabat filium ut in L. 3. §. causa cognos. ff. eod. & tradit Paul. de Cast. in L. qui de inofficioso, ff. de inoffic. testa. & Gloss. in dist. §. causa.

(18) Entregado. Et efficietur possessor, non detentor, ut dicit Paul. de Cast. per text. ibi, in dist. leg. de inofficioso.

(19) En ellos. Adde, dist. leg. qui de inofficioso, & L. fin. C. eod. & licet postea non probetur, filius non tenebitur restituere alimenta quae percepit: nisi probetur quod calumiosus, & scienter asserat: se esse filium, quia sanctius est quod fuerit alius de alieno: si aliquando probaverit, quam quod fuisse mortuus suam: si forte erat filius, secundum Paul. de Cast. in dist. leg. qui de inofficioso, gloss. in dist. L. 2. C. de Carbo. edit. ubi bonus text.

(20) De catorce años. Nam finitur hoc commodum hujus bonorum possessionis adveniente pubertate, L. 3. §. puberi, ff. de Carbo. edit. L. 2. C. eod. adhuc tamen post pubertatem iste missus sustinebit partes rei, & possessio ipso cavente non auferretur ab eo, ut in L. de bonis, §. post pubertatem, ff. eod. & ibi vide Bart. quid autem si quaestio non fiat de filiatione, vel statu ipsius impuberis, sed de statu patris, an differatur tunc quaestio usque ad tempora pubertatis? Dic. quod sic, si per quaestionem status patris vertitur similiter quaestio, super statu filii, ut quia defunctus dicitur servus secundum Bart. in dist. L. 3. §. missum, ff. eod. col. fin. per L. 1. §. sed si mater, ff. eod. sed si per quaestionem non reuocatur, in dubium, status ipsius filii: ut quia fuit institutus ab extraneo: tunc quaestio non differatur, ut in L. libere, C. de petitis. haeredit. tenet Bart. in dist. §. missum, licet tali casu si probationes non offerrentur incontinenti, deberet fieri missio in possessorio, ut in L. 2. C. de edit. Divi Adriani. toll. & Gloss. & Doct. in dist. leg. liber. Advertit etiam, quod si expedies sit pupillo, potius non differatur quaestio in tempus pubertatis, id fieri debet quod sibi sit utilius, ut in dist. L. 3. §. dua, ff. eod.

(21) Amigos. Expediit habere amicos ad defensionem litium, ut hic videt.

fijo, o el nieto, demanda tan solamente la tenencia de los bienes que quiere heredar, mas si el demandasse la propiedad (22) de la herencia; estonce, todas las cosas, (23) que diximos de suyo, que pudiesen contra el, deuelas el Juez oyr, e examinar, e librar segun derecho, sin alargamiento ninguno, ante que lo entregue de la herencia, que es alsí demandada.

LEY III.

Que es lo que deve fazer el juez, quando vienen dos herederos, e muestran amos cartas de Testamento, de aquel que los establecio.

Delante el Juez viniendo algun ome, que mostre el testamento en que fuera establecido por heredero de otro, e pidiese, que le metiesen en posesion de la heredad, segun dize en la ley ante desta; si otro alguero (1) viniessse ante aquel mismo Juez, e dixessse, que

el auia mejor derecho en la heredad, porque fuera despues establecido por heredero (2) del fazedor del testamento, o por otra razon alguna (3) que mostrasse, e que dixessse que lo queria luego prouar; (4) estonce, el Juez deve ver amos los testamentos, e oyr las razones de amas las partes; e el que mostrasse que ha mejor derecho en la heredad, aquel deve ser entregado en ella. E si amos mostraren que han equal derecho en los bienes del finado, amos deuen ser metidos en posesion dellos igualmente.

LEY IIII.

Como deve entregar los bienes de la herencia al heredero, aquel que es tenedor della.

Entregando el Juez de la herencia del finado, a aquel que ouiesse derecho de la auer, deuele otrossi mandar entregar de los frutos de ella. (1) Pero en estos ha departi-

Ud. Ley. 39. tit. 28. §. 3.

Lares. tit. 7. revol. §. n.º 43. ex Segg.

(22) Propriedad. Petitione videlicet, hæreditatis: si tamen velit filius supersedere in petitorio per ipsum inchoato, & transire ad possessorem possit, & differetur questio, secundum Gloss. Barr. & Paul. in L. 1. per text. ibi, C. de Carbo. edit. & vide per Barr. in L. 3. §. misum, ff. eod. bonus text. in cap. pastoralis, de caus. poss. & proprie. ultimo not. circa materiam hujus leg. quod etiam in bonis majorie habebit locum istud Carbonia, & hujus leg. beneficium, prout etiam in bonis feudibus: ut dixi in L. 7. tit. 22. part. 3. unde & si aliquis occupavit possessionem bonorum majorie, & veniat filius, vel filia, quæ ex tenore investituræ seu vocationum præteritæ majoriam, qui petat sibi tradi possessionem, & quod pendente impubertate questio, super filiatione, & bonis differatur, quod constituto summarie de filiatione, debeat sibi tradi possessio: & occupator expelli: & questio super filiatione differri. Vide ad hoc bonum text. in L. 3. §. parvi. & si quis liberi ff. de Carbon. edit. quod tu bene nota, quia quodammodo super legitimitate filiorum vocatorum ad majoriam, sunt questiones, & semper intelligas hoc de differenda q. quod super statu in tempus pubertatis, quando est questio status, nam si tantum sit questio, bonorum, tunc non datur ista dilatio, ut probatur in L. 1. §. si quis filium, in versic. si testamentum valere contendunt, controversia non est differenda. & in L. si impuber, §. cum vero, ff. eod. cum gloss. ibi non enim habebit locum missio ex Carboniano: sed questio de statu differenda est, ut ibi, si autem esset majoria facta tam à patre, quam à matre, an tunc in totum habet locum Carbonianum? Vide ibidem in vers. plane, & ibi gloss. quæ vult, quod ex Carboniano, tunc fiet tamen missio in bonis patris, non verò in bonis matris, quia bene potest esse, quod sit filius patris, & non illius quæ dicitur matri, & è contra, sed si esset casus, quod non possit esse bastardus, sive illegitimus ex patre, quin etiam esset ex matre, ut si allegatur consanguinitas parentum cum scientia utriusque, cum ibi veniat examinandum utrumque: videtur, quod non solum questio differatur super legitimitate: verum etiam si ut missio esset in bonis matris, per text. in dist. vers. plane, & L. si impubes, §. si pupillus, ff. eod. juncta gloss. in dist. L. de bonis, i. vers. plane, super verb. differendas, in fin. licet Alber. post Odrál. in dist. §. si pupillus, velit quod in casu illius §. proficit Carbonianum quoad dilationem controversiæ: non verò quoad missionem, & allegat. notat. in d. §. plane, per gloss. sed rectè intellecta non contradicit, imò assisist ad id quod dixi, & quid si majoria sit materna, an in illa habebit locum Carbo-

nianum, & istius leg. dispositio? Hoc decidit L. de bonis, in princip. ff. eod. & L. si impubes, §. si pupillus, eod. tit. ex quibus decidet, quid si esset questio in qua non possit quis dici bastardus ex parte matris quin esset ex parte patris, vel è contra, & vide quæ not. Barr. in L. 3. §. quamvis, eod. tit. ubi tradit, quod etiam quando instituto movetur questio super statu habet locum Carbonianum, ex quo videtur quod in majoria quæ provenit jure institutionis: habebit etiam locum. In majoria vero quæ non jure isto veniret, videtur quod non habeat locum Carbonianum, ut probatur in L. cum sine, ibi jura libertorum, ff. ad Carbo.

(23) Las cosas. Adde L. liber. & ibi gloss. C. de peti. bare.

LEY IIII.

Si impediens hæredem possessionem petentem, statim doceat hæreditatem ad se pertinere, mittetur ipse in possessionem, & si ambo æque probent, sunt æque mittendi. Hoc dicit.

(1) Alguno. Quis dicatur legitimus contradicitor ad impediendum istam missionem, declarat ista L. sed, vide plenius per gloss. in L. fin. C. de edit. Divi Adrian. toll. super verb. legitimo: & ibi late per Barr. & Decius col. 12. 13. & 14. qui declarat mentem, & verba Barr. & ibi etiam vide quid si contradicitor veniat post licentiam datam à judice, sed mandatum de mittendo, vel post missionem.

(2) Heredero. Gloss. in dist. L. fin. in verb. contradicitor. posuit istud exemplum.

(3) Razon alguna. Vide Gloss. & Doctor. ubi supra in verb. legitimo.

(4) Luego prouar. Not. bene, quod semper quis esse legitimus contradicitor si paratus sit de jure suo probare incontinenti, & adde quod habetur supra L. proxima, & Barr. & Paul. in dist. leg. fin.

LEY IIII.

Si possessor à quo evincitur hæreditas est possessor bonæ fidei tenetur restituere fructus perceptos ante litem contestatam stantes, non consumptos, de percipientis non tenetur, sed malæ fidei possessor, de consumptis, & de aliis qui percipi poterunt, deductis expensis eorum gratia factis tenetur. Hoc dicit.

(1) Della. Ex hoc verbo junctis LL. 2. & 3. supra proximis possit fortè quis dicere, quod cum ista lex veniat statim, post d. leges, quæ tractant de missionem in possessionem, ex dictis LL. & edit. Divi Adrian. seu L. fin. illius tit. C. de edit. Divi Adrian. tollen. quod etiam in isto remedio veniat condemnatio fructuum percep-

miento. Ca, si aquel que era tenedor de aquella heredad, ouiesse despellido los frutos, que cogio, o ouo della, auiedo buena fe: en teniendola, cuydando que era fuya, estonce non seria tenudo de dar la estimacion dellos; (2) mas bien seria tenudo de dar los que non ouiesse despellido, si algunos le fincassen en el tiempo que el pleyto fuessse comenzado sobre la heredad, o en el que fue dada la sentencia (3) sobre ella. E este que era tenedor de la heredad, deve sacar de los frutos las despensas, (4) que ouiere fechas en labrarla, q en razon de coger los frutos della. Ca, segun dixeron los Sabios antiguos, aquello es llamado fruto, que finca en salvo a aquel que lo cogio, sacadas las despensas (5) que fizo por razon del. Otrossi dezimos, que seyendo negligente, o perezoso, (6) aquel que tiene la herencia de alguno que fuessse finado, non la alijando en la labrar como deuisse, si este ouiesse buena fe en teniendola, cuydando que era

fuya, o auia razon derecha de la tener; estonce dezimos, que si el ouiesse a entregar al heredero por mandado del Juez tal herencia, non seria tenudo de darle los frutos, que pudiera esquimar della, si la ouiesse labrada. Ca, pues que el buena fe auia en teniendola, non semeja que el dexaua de la labrar por fazer engañio a otro; mas dexaua la, como ome que dexa a las vegas su heredad, que la non labra, por non poder, o por otra razon. Mas si ouiesse mala fe (7) en teniendo tal heredad, si juyzio fuere dado contra el, que la delampare; este aral es tenudo de entregar la heredad con todos los frutos que el equilimo della, tambien los despellidos, como los otros que tuiessse estonce; e aun con las rentas, e los frutos, que pudiesen ser sacados della, si la ouiesse labrada: porque non auia derecha razon, nin buena fe, en teniendo la herencia del finado. Pero este aral, las despensas que fizo por mejoramiento de los bienes de la heren-

ceptorum ex hereditate, cujus contrarium tenet Spec. in tit. de test. §. sequitur, col. fin. versic. sed nunquid accessiones non veniant in tali judicio, & idem voluit Alex. consil. 184. viso proceflu cause verentis, col. fin. unde tu dicas, quod ista lex partit. jam non loquitur de illo remedio possessorio, sed de petitione hæreditatis, de qua dixit supra in L. 1. ibi la. 2. in qua veniunt fructus, ut in L. item veniunt, §. fructus, & L. illud, §. prado, ff. de petitione hæreditatis: jam enim in ista lege non loquitur de possessione rerum hæreditarum, sed de ipsa hæreditate, & de habente jus ad eam, & patet ex superioribus: cum dixit, que ouiesse derecho de la auer.

(2) Dellos. Si tamen ex eis factus est locupletior tenetur in quantum locupletior factus est, ut in d. leg. illud, §. prado, versic. in bona fidei, tunc enim restituuntur tanquam augmentum in universali judicio, ut ibi in text. & declarat ibi Angel. & probatur in L. item veniunt, §. fructus, & in L. sed si leg. §. consuluit, & §. quod autem quis, ff. de petitione hæred. licet in judicio rei venditionis fructibus consumptis, neque in hoc teneretur bonæ fidei possessor, ut in L. 4. §. post litem, ff. finium regando, & vult Albe. in L. si à domino, §. fructus, ff. de petitione hæred. ibi, sed secus in rei vendicatione. Angel. tamen in dist. §. prado. L. illud, ff. eod. dicit, quod in judicio singulari, licet cesset ratio augmenti, quæ consideratur in judicio universalis petitionis hereditatis, restitui tamen debent fructus consumpti, ex æquitate L. si me, & Titium, ff. si cer. pet. quod dicit esse menti tenendum perpetuo, & allegat. Innoc. in cap. in litteris, col. 1. de resti. spolia. & gloss. in situ. de officio. judic. in princ. in verb. cum fructibus, & gloss. in §. si quis à non domino, in verb. fructus in situ. de rerum diviso, & intellige hoc quando fructus essent naturales, prout loquitur Innoc. & Gloss. superius allegatæ, & habetur in L. 39. tit. 28. 3. part. nam si essent fructus industriales, lucratur eos in totum bonæ fidei possessor, si sunt consumpti pro cultura, & cura, ut in dist. §. si quis à non domino, & in eis procederet quod vult Albe. & voluit etiam gloss. in dist. versic. cum fructibus, & Azo. C. de petitione hæred. in sum. col. fin. ubi assignans differentiam inter petitionem hereditatis, & rei vendicationem, dicit, quod in rei vendicationem bonæ fidei possessor non tenetur de consumptis: & si sit locupletior, nisi in duobus casibus, ut ff. de rei vendicat. L. sumptus, & L. emptor, hic è contra Angel. tamen in L. ex diverso, ff. de rei vendi. in princip. recep-

net, quod etiam industriales fructus restituat bonæ fidei possessor etiam in judicio singulari quatenus factus est locupletior: & ibi respondet ad dist. §. si quis à non domino, & consuluit Alex. consil. 90. vol. 2. col. fin. ubi alios allegat licet consil. 21. vol. 4. dicat multos in hoc tenere contrarium: sed prima opinio quæ fuit Azor. videtur communior, & æquior, & probari videtur in d. leg. 39. tit. 28. part. 3. & not. ad id quod primo dixi, quod in dubio præsumitur locupletior, nisi probetur contrarium, gloss. & quod ibi not. Ang. in d. L. utrum, ff. de petitione hæred. & idem Angel. in dist. §. prado.

(3) Sentencia. Tempus rei judicatæ inspicitur in judicio petitionis hereditatis, an quis factus fuerit locupletior, ut hic, & in leg. si à domino, §. pen. ff. de petitione hæred. & etiam litem contestatæ, ut hic, & not. gloss. in dist. §. pen. & sic si tempore litem contestatæ sit locupletior, licet ante sententiam definat esse locupletior, nihilominus tenebitur, est tempore litem contestatæ non sit locupletior, sit tamen tempore rei judicatæ idem erit per istam leg. quæ approbat dict. gloss.

(4) Despensas. Adde dist. leg. si à domino, §. fructus, ff. de petitione hæred.

(5) Sacadas las despensas. Adde dist. leg. fundus qui, ff. famil. bar. & L. si à domino, §. fructus, ff. de petitione hæred. & L. fructus, ff. solut. matrim. & quod notat Bald. in leg. 1. colum. 1. 2. 3. & 4. C. de fructibus, & litium expen. & Paul. de Cast. in leg. quantitas, ff. ad leg. falcid. & Specul. tit. de loc. §. postquam, versic. quid sibi locavi, & hæc regula fallit in decimis præjialibus, in ut cap. tua nobis, de decim. Item fallit, quando dominus dat terram suam rustico, ut eam labore, & det sibi certam partem fructuum: nam debet expensa fieri sumptibus coloni, ut tradit Alberic. in dist. §. fructus, Innoc. & Abb. in dist. cap. tua nobis, de decimis verb. personalibus, vel his similibus, quæ percipiuntur industria, & labore hominum, vide gloss. & Angel. in dist. §. fructus.

(6) O perezoso. Concordat cum L. si quis possessor, §. si cur, ff. de petitione hæred. & L. sed est lege, §. consuluit, eodem titulo.

(7) Mala fe. Adde dist. leg. illud, §. prado. & L. item veniunt, §. fructus, ff. de petitione hæred. & quod hic disponitur in possessore malæ fidei, idem dicit in possessore bonæ fidei, post litem contestatam, L. sed si L. §. quod autem aut senatus, versic. quod si ab inicio, & §. si ante litem, ff. de petitione hæred. & per solam sententiam rei alienæ dicitur malæ fidei, L. item veniunt, §. petitam, 2. ff. eod. & in dist. §. si ante litem, & hoc quoad restitu-

rencia, por razon de la alinar, o de coger los frutos, bien las puede tener, (8) e sacar dellos.

LEY V.

Que aquel que tiene los bienes de la herencia como non dueu, si enagena alguna cosa dello, la depechar.

Si contra alguno, que fuese tenedor de la herencia que perteneciese a otro, fuese dada sentencia que la tornasse, deuela entregar a aquel que la vencio, con todas las otras cosas que ouo por razon della. (1) Pero, si de mientras que era tenedor della, vendiese, o enagenasse alguna cosa de tal herencia, estonce, si auia buena fe en teniendo la heredad, cuydando que era fuya, dezimos, que si aquella cosa que vendio, pudiere cobrar por aquel mismo precio, o por menos, que recibio por ella, tenuto es de la comprar, (2) e de tornarla al verdadero heredero que la vencio. E si la non pudiere auer, non es tenuto de dar por ella,

tutionem fructuum: sed quoad periculum interitus, vide quod habetur in leg. illud, ff. eod. & infra eod. lib. 6.

(8) Poteu tener. Et sic etiam mala fidei possessor deducit expensas factas, causa quaerendorum fructuum, ut hic, & in dist. leg. fundus quod, ff. famul. heres. l. si a domino, §. fin. ff. de petit. hered. siue ante litem contestatam, vel post percipiatur fructus: & an extent vel non. Quid autem si nullus fructus perceptus fuit, an deducat expensas mala fidei possessor? Azor in sum. C. de petit. hered. dicit, quod non per leg. quod si sumptus, ff. eod. ubi vide gloss. & idem tenet ibi Paul.

LEY V.

Possessor condemnatus hereditatem restituere, tenetur restituere non solum hereditatem, sed etiam quidquid ejus occasione quaesivit, et si rem hereditariam distinxit, tenetur eam redimere minori, vel æquo precio, quod habuit: si autem bonam fidem habuit, tenetur ad pretium dumtaxat receptum, mala fidei tamen possessor tenetur rem, aut quantum magis potuit valere, restituere. Hoc dicit.

(1) Razon della. Adde L. item veniant, in princ. cum §. sequenti, l. sed est lege, §. fin. cum sequentibus usque ad leg. nisi ex re, ff. de petition. hered. & tenebitur possessor hereditatis refundere penas, quas percipit, ut in leg. urum, & in leg. post senatusconsultum, ubi Angel. ff. eod. siue fuerit possessor bonæ fidei, siue malæ fidei, nisi sit poena ratione contumaciæ, vel injuriæ sibi factæ, l. at ubi, ff. eod. Paul. ubi sub leg. urum, ubi post Angel. de poena compromissi occasione rei hereditariæ, quod veniat in petitione hereditatis. Item & reddet etiam inonestos quaesitus, l. si possessor, & l. ancillarum, §. fin. ff. eod. nota etiam, quod est mala fidei possessor, §. bonæ fidei emit aliquam rem necessariam hereditati, non poterit, nisi ab eo evincatur hereditas illam sibi retinere, & refundere pretium, ut est bonus text. in dist. leg. veniant, in princ. ex quo Bald. ibi colligit arg. optimum ad prælatos intrusos ementes aliquam rem necessariam prælaturæ, vel beneficio, vide ibi per eum, & Paul. de Cast.

(2) Comprer. Nota hoc bene ad leg. quod si in diem, §. idem Julianus, & l. sed est lege, §. item si res distinxit, ff. de petition. hered. & vide in leg. si possessor, §. penult. & finali, ff. eod.

(3) Recibio. Concordat cum dist. §. idem Julianus, & quid si bonæ fidei possessor habuit rem, & pretium? Vide l. si rem, & pretium, ff. eod. & adverte, quod si verus hæres prius egit contra venditorem, & pretium est

mas de aquel precio que recibio. (3) Mas si aquel que la vendiese, ouiesse mala fe en teniendo la herencia, tenuto es de tornar aquella cosa misma que vendio, si la pudiere auer en alguna manera. E si auer non la pudiere, deue dar por ella, tanto quanto mas pudiere valer, (4) a aquel que vencio la herencia por juicio.

LEY VI.

Que aquel que es tenedor de la herencia, como non dueu, si se muriere alguna bestia, o alguno de los ganados entre tanto, la deue pechar a los herederos.

Comengado (1) seyendo el pleyto, por demanda, e por respuesta, contra alguno, sobre la heredad de que fuese tenedor a mala fe; (2) si entre aquellos bienes de la herencia fuesen algunas bestias, o ganados, maguer se muriesen de enfermedad, o por otra razon, en tal tiempo como este tenudo seria de la pechar al heredero, seyendo este tenedor vencido de la

consequutus, non poterit postea petere rem ab emptore: cum videatur ratificasse venditionem, & non debet habere rem, & pretium, ut in dist. §. item si rem, & §. est minori. Si vero non egit contra venditorem, & agit contra emptorem ad rem rei vendicatione, an possit exceptione repelli ab emptore, eo quod emisset à bonæ fidei possessore? Dic ut habetur in dist. §. item si rem, secundum quod declarat ibi Paul. de Cast. nam in tribus casibus possit exceptione verum heredem repellere. Primus est, quando concurrunt duo, scilicet, quod ipse emptor habet regressum de evictione contra venditorem, & quod venditor consumplerat pretium, & non est ex eo factus locupletior, tunc enim emptor habet exceptionem ex persona venditoris ne teneatur ultra quam facere potest. Secundus, quando venditor compareret in iudicio, & ipsum supra se suscepit, quia tunc emptor habet exceptionem ex persona sua, ut conveniatur auctor suus, qui se offert liti, & non ipse tertius, quando prius egit contra venditorem ad pretium, ut supra dixi. Sed quid si venditor factus est locupletior, & emptor venditur, an possit uti exceptione aliqua contra verum heredem? Vide per gloss. in dist. §. item si rem, in verbo exceptione non repellatur, in fin. & distingue ut per Bart. ibi, col. 2. vers. pro hujus declaratione.

(4) Valer. Hic enim dolo desit possidere, quia erat possessor malæ fidei unde ratione doli tenetur ad verum pretium, & quatenus iuratur in litem potius ad poenam, quam ad interesse, ut l. si possessor, §. fin. & in leg. nec ulam, §. pen. alias incipit etiam, ff. de petition. hered. & declarat Paul. in dist. §. item si rem, & adde Azor. C. eod. in sum. col. 3. ibi, cum dicit. Item veniunt, & ea, que quis dolo desit possidere, si stant non deperdit, vel diminuta, vel si reus ab emptore nullo modo recipere potest, juratur contra eum in litem, & ista dicta Azo. sequitur hic ista lex.

LEY VII.

Tenetur malæ fidei possessor de interitu rei hereditariæ post litem contestationem, eventente autem non, sed possessor bonæ fidei non tenetur de interitu ullo tempore liti. Hoc dicit. Concordat L. item si verberatum, ff. de rei vendicatio.

(1) Comenzado. Ortum habet à leg. illud, in princ. versic. quid enim si post litem contestatam, ff. de petit. hered. & l. non tantum, §. veniant, eod. tit.

(2) Mala fe. Quia qui verè est possessor malæ fidei, si postea controversia ei moveatur, periculum fiscalitatis, vel interitus rerum spectat ad eum, ut in dist. illud.

Por quanto tiempo puede perder el heredero la herencia, non la demandando.

Tenedor podria el omne ser de la heredad agena, en tres maneras. La primera es, quando aquel que la tiene, cuyda auer derecho en ella por alguna razon, e non lo ha. E esto seria, si la ouiesse comprado de alguno que non ouiesse derecho en ella, cuydando que era fuya; o si alguno fuesse establecido por heredero en algund testamento, que despues fuesse reuocado, non lo sabiendo el. E en tal caso como este dezimos, que si aquel que dize que ha derecho en tales bienes como estos, non los demandare en juicio, falta diez años, (1) a aquel que

Lev 5. Ad ince
tit. 15. diligentiam
lib. 4. Recop.
L. 19. hujus legin
tit. 6. in d. hode
lib. 3. Recop.
L. 4. Recop.
tit. 13. Recop.
lib. 4. Recop.
L. 6. Recop.
tit. 15. Recop.
lib. 4. Recop.
Las heren
cian lib.
3. foni n. 12
et leg. ubi
faldes pag. m
hi 352. eokg

la heredar por juicio. Mas si este daño viniere en las bestias, o en las otras cosas de la herencia, ante que el pleyto fuesse comenzado sobre ella, non seria tenuto de lo pechar, quando acaeciesse sin culpa del. (3) Pero si este, que fuesse asi vencido, era tenedor de la herencia a buena fe, (4) cuydando que auia derecho de la tener, estonce el daño que acaeciesse, asi como de suso diximos, non seria tenuto de lo pechar. Ca assaz abonda (5) al heredero, que cobre la heredad, e las cosas que y son falladas biuas al tiempo del juicio que dan contra el tenedor, que non auia derecho de la tener.

(3) Sin culpa dei. Nam si culpa teneretur etiam si ante litem contestatam res periret, ut hic, & in dist. leg. & non tantum, §. veniant.

(4) Buena fe. Quia licet post litem contestatam omnes possessores efficiantur æquales, & dicantur predones, ut in leg. sed si l. §. si ante litem, ff. de petit. hered. hoc procedet quantum ad fructus postea collectos, vel colligendos, ut quilibet teneatur de perceptis, & percipiendis, secus vero quoad interitum rei, nam tunc est differentia inter malæ fidei possessorem verè, & à principio, & inter malæ fidei possessorem fidei per litem contestationem, qui à principio fuit bonæ fidei, nam iste non tenebitur de interitu, sine dolo, & culpa sua, ut hic, & in dist. leg. illud. Si tamen talis bonæ fidei possessor à principio postea efficiatur malæ fidei verè propter scientiam rei alienæ, idem est in eo, quoad talem interitum: sicut in malæ fidei possessore ab initio, & sic iste post litem contestatam teneatur de interitu, secundum Bart. in dist. leg. illud, & in leg. in fundo, ff. de rei vendic. quod limita secundum Paul. in dist. leg. illud, nisi res fuisset eodem modo peritura penes actorem, si fuisset restituta, quia tunc præterita bona fides excusaret illum ab interitu, ut notat gloss. in leg. item si verberatum, in fin. ff. de rei vendic. & facit dist. l. illud, & idem si habuisset iustam causam litigandi, ut ibi notatur.

(5) Abonda. Nota istam rationem, & alia habetur in dist. leg. illud, quia scilicet non debuit propter metum hujus periculi jus suum indiscussum relinquere.

LEX FINALIS.

Possessor hereditatis præscribit eam per decem annos inter presentes, aut viginti inter absentes, sed malæ fidei possessor cum titulo, vel sine eo, præscribit triginta annis, quæ præscriptio currit contra minorem vigin-tiquinque annorum ea ætate durante. Hoc dicit.

(1) Falta diez años. Habes hic, quod petitioni hereditatis præscribitur decem annis à possidente, cum titulo, & bonafide. Et idem probatur in leg. hereditatem, C. in quib. caus. cess. long. temp. præscript. & in leg. fin. C. de Edict. D. Adrian. tollend. Sed contra hoc opponitur: quia petitio hereditatis non datur contra titulum possidentem, L. regulariter, ff. de petit. hered. Cujus ratio est, ut declarat Bart. in leg. hered. C. eod. quia in petitione hereditatis agens, fundat se solum ex titulo suo, & possessione defuncti, licet enim defunctus non fuerat dominus: nihilominus venit in petitione hereditatis, L. non tamen, ff. eod. sed ille qui possidet titulum, habet titulum, & possessionem, & sic æquale jus cum actore, unde in pari causa melior est conditio possidentis, cap. in pari de regul. jur. lib. 6. L. siue autem, circa princip. & §. 1. ff. de publicia. & hæc est verissima ratio secundum Bart. quam etiam dat Bald. in dist. leg. hereditatem, & poterit de hoc opponi per eum, non solum ante litem contestatam: sed etiam post litem contestatam, secundum Bart. in leg. cogi. versic. quatre, l. C. eod. est

enim hæc exceptio peremptoria: & sic videtur impossibile, quod petitio hereditatis excludatur præscriptione longi temporis: cum talis præscriptio non procedat nisi adit titulus, l. nullo, C. de rei vendic. & l. cessus, ff. de uscap. Sed responde, quod aliqui sunt casus, in quibus petitio hereditatis datur etiam contra tit. possidentem, de quibus per gloss. in dist. leg. hereditatem. Quibus adde alium casum singularem, scilicet, quando talis titulus fuisset acquisitus post mortem defuncti: nam tunc talis titulus non obstat, secundum Bald. singulariter in leg. fin. in 9. & 11. opost. C. de Edict. D. Adrian. tollend. Iste titulus dicitur Bald. impugnatur ibi à Salic. & Alex. col. pen. ubi laræ, & tamen potest salvari dictum Bald. cum talem titulum acquisierit ab eo, qui poterat conveniri petitione hereditatis, & malafide, seu lite pendente talis titulus fuit acquisitus, ut colligitur ex verbis Bart. in dist. leg. cogi. ad fin. & tradit Alex. in dist. leg. fin. adde etiam Alex. consil. 73. incipit punctus talis est, §. volum. ubi late impugnat etiam istud dictum Bald. & ibi fundat singulariter, quod licet petitio hereditatis non possit dari contra titulum possidentem, etiam talis titulus acquiratur post mortem defuncti: tamen si agatur ex remedio, dist. l. fin. C. de Edict. D. Adrian. tollend. de quo supra eod. in leg. 2. poterit agi contra titulum possidentem, si post mortem defuncti talis titulus fuit acquisitus, videas ibi per eum, adde etiam, quod contra possidentem titulo putativo, bene datur petitio hereditatis: cessat enim tunc dicta ratio redditæ per Bart. & alios, ut tradit Alex. consil. 85. viso themate, 2. vol. col. 1. & licet error habeatur pro iusto titulo, quantum ad ulcaptionem, & præscriptionem: non tamen habetur pro titulo quantum ad repellendum agentem petitione hereditatis, vel interdictio quorum bonorum secundum gloss. & Bart. in leg. 1. ff. quorum bonor. & probatur hoc in ista leg. partit. ibi, & si alguno fuesse establecido por heredero en algun testamento, que despues fuesse reuocado non lo sabiendo el. Et adde gloss. in dist. leg. hereditatem, & Paul. de Cast. in leg. 1. ff. pro hered. Contrarium tamen: imò, quod error iustus habeatur pro titulo, etiam ad exclusionem petitionis hereditatis voluit gloss. in leg. pen. & fin. ff. pro legat. quam sequitur Bald. in dist. leg. nullo, C. de rei vendic. col. 1. Alex. consil. 89. incipit, Excellentissimi, col. 3. vol. 5. dicit differentiam debere fieri inter titulum universalem, & singularem: ut titulus universalis putativus, & erroneus, sufficiens ad præscriptionem, non fiat, si non est præscriptum ad excludendum petitionem hereditatis, & ita procedat quod dicit gloss. & Bart. in dist. leg. 1. ff. quor. bonor. si tamen esset titulus singularis, licet lucrativus, excluderet petitionem hereditatis: & quod ita procedat gloss. in dist. leg. pen. & fin. & Bald. in dist. leg. nullo. & est ratio diversitatis, secundum eum: quia contra habentem titulum verum universalem, datur petitio hereditatis: ac si titulum non haberet, l. etiam §.